

PRIVÁT NACIONALIZMUS BUDAPEST

KÉPZELT KÖZÖSSÉGEK, MAGÁNKÉPZETEK

KIÁLLÍTÁS A KISCELLI MÚZEUM – FŐVÁROSI KÉPTÁRBAN
ÉS A BUDAPEST GALÉRIÁBAN

2015.10.28.
2015.12.13.

**PRIVÁT
NA ■ WSI
CION TV
ALIZ NOI
MUSIV
PRIVATE
BUDAPEST**

SAJTÓANYAG

A kiállításban 39 társadalmilag elkötelezett, közép- és kelet-európai kortárs művész alkotásain a nemzettel kapcsolatos képzetek, a nemzeti identitás formálódásának fázisai és a nacionalizmus problémái elevenednek meg.

A *Képzelt közösségek, magánképzetek* egy európai uniós projekt záró kiállítása, amelyben hat ország, nyolc intézmény, külföldi és hazai kurátorgárda működött közre. A Privát Nacionalizmus Projekt korábbi tárlatai – Prága, Kassa, Pécs, Drezda, Krakó, Pozsony – után Budapesten, két óbudai helyszínen, a Budapest Galériában és a Kiscelli Múzeum Fővárosi Képtárában átfogó kurátori koncepcióba foglalt válogatással és számos új művel találkozhat a látogató.

Sikerült megnyerni olyan nemzetközi sztárokat is, akik első ízben ezen a kiállításon jelennek meg Magyarországon. A bemutatott művek közül kiemelkedik négy, melyek jelenleg is láthatóak az 56. Velencei Biennálén. Ez utóbbiak a Biennálén kívül először itt kerülnek a közönség elé.

A hidegháború utáni világ abban a hiszemben élt, hogy a globalizáció korában a nemzetállamok rendszere eltűnőben van, s a nemzet többé már nem meghatározó tényező. A valóságban azonban a nemzetközösségek mit sem vesztek jelentőségükből és a nacionalizmus eszmerendszere a második világháború óta sosem volt oly erőteljesen jelen politikai, társadalmi környezetünkben és különösen mindennapjainkban, mint ma. A „privát nacionalizmus” meghökkentő szóösszetétele ez utóbbira hívja fel a figyelmet: a nacionalizmus nem választható el a privát szférától, s nem is pusztán külső erők kényszeréből létezik, de meghatározza önképünket, gondolkodásunkat, cselekedeteinket. Ebből kiindulva a kiállítás a nemzeti érzület belsővé tételére, „privatizálásának” mindennapi rutinjára fókuszál.

A projekt budapesti kiállítása címét a világhírű politológus-történész, Benedict Anderson nagyhatású írásából kölcsönözte. Anderson az *Elképzelt közösségek* című, magyarul is megjelent könyvében a nacionalizmust és nemzetiséget egy politikai közösség kulturális produktumaként határozta meg, amelynek tagjai nem ismerik egymást személyesen, mégis határozott érzéseik és elképzeléseik vannak saját népükről és más népekről. Nézetei szerint a modern kor terméke ez a képzeletbeli és virtuális közösség, melynek egységbe kovácsolását attribútumok, szimbólumok és ceremóniák szolgálják. Az egyes nacionalizmusok saját nemzeti repertoárjukból építkeznek, és nemcsak elképzelt nemzetképük, de még kreált ellenségképük is eltérő. A művészet és kultúra mindig is része volt a nemzetépítés folyamatának, s ma társadalmilag elkötelezett művészek végzik el számunkra, helyettünk a helyi nacionalizmusokkal – ki-ki a sajátjával – való szembenézés feladatát.

A kiállítás elsősorban a nemzeti képzelet tárgyára, tartalmára kíváncsi, s abból indul ki, hogy a politikai mozgalmak közül a nacionalizmus kötődik legerősebben a vizualitáshoz: képeken, jeleken, szimbólumok

kon, mítoszokon keresztül mutatkozik meg, és jelen van a kollektív vágyakban, álmokban, fantáziákban is. A kiállítás első részében, a Budapest Galériában bemutatott műveken a nemzet-fogalom kialakulásának lépéseivel, a nemzeti képzelet megnyilvánulásaival foglalkozó művek kapnak helyet, míg a Kiscelli Múzeum Templomtere és Oratóriuma a nemzetre vonatkozó alternatív képzeteket bemutató alkotásokat fogadja be. A kiállító művészek aktív és kritikus állampolgárként részt vesznek a „képzelt közösségek” jelentésének értelmezésében. A nemzeten belül és kívül, a domináns kultúra határán képzelt teret hoznak létre, ahol (át)értelmezési és kritikai lehetőségeket, alternatívát kínálnak.

Kurátor: András Edit

Kurátorasszisztensek: Leposa Zsóka, Zombori Mónika

Projektvezető: Varga Rita

A Privát Nacionalizmus Projekt egy nemzetközi művészeti és kulturális programsorozat, amely a Pécsett működő Közelítés Művészeti Egyesület kezdeményezésére jött létre. A felkért művészek és a 15 fős nemzetközi kurátorgárda elsősorban a közép- és kelet-európai régiót, illetve annak a vonzáskörzetét képviseli. Az eddig megvalósult hat kiállítás alatt több mint hetven művész vett részt a projektben.

A kiállítást az Európai Unió Kultúra Program 2007–2013, a Visegrádi Alap, a Nemzeti Kulturális Alap és az ERSTE Stiftung támogatja. Az ERSTE Stiftung küldetésének tartja, hogy platformot biztosítson olyan reflexióknak, amelyek a posztkommunista kelet-európai regionális identitások, a nacionalista fragmentáció és a közös kulturális történeti tapasztalatok közötti ambivalenciákat helyezik a fókuszba. Ennek jegyében támogatja az ERSTE Stiftung a *Képzelt közösségek, magánképzetek. Privát Nacionalizmus Budapest* című kiállítást és a *Visualizing the Nation* című nemzetközi konferenciát.

ERSTE Foundation supports the exhibition *Private Nationalism Budapest* and the conference *Visualizing the Nation* because it is part of its mission to offer a platform for reflection about the ambivalence between regional identities, nationalist fragmentation and a common cultural historical experiences in post-communist Eastern Europe.

www.erstestiftung.org

További információ:

privatnacionalizmus@gmail.com

+36 20 213 7359

Sajtókapcsolat:

Hajnal Ágnes

+36 30 9000 601

Rothman Gabriella

+36 20 33 140 33

privatnacionalizmus@gmail.com

Helyszínek:

Budapest Galéria, 1036 Budapest, Lajos utca 158.

Kiscelli Múzeum–Fővárosi Képtár, 1037 Budapest, Kiscelli utca 108.

Nyitva tartás: Keddtől vasárnapig, 10–18 óra között

Kiscelli Múzeum
Fővárosi Képtár
1037 Budapest,
Kiscelli u. 108.
(061) 388-7817
fovarosikeptar.hu

Budapest Galéria
1036 Budapest,
Lajos u. 158.
(061) 388 6784
budapestgaleria.hu

A kiállítást a Kiscelli Múzeum–Fővárosi Képtár és a Budapest Galéria a Közelítés Művészeti Egyesülettel együttműködve valósította meg.

A kiállítás támogatói:

Culture

SUPPORTED BY

ERSTE Stiftung

ZSOLNAY
ÖRÖKSÉGKEZELŐ
NONPROFIT KFT.

MŰVÉSZEK

BAGLYAS Erika (H) / **BORSOS Lőrinc (H)** / **Daya CAHEN (NL)** / **CHILF Mária (H)** / **CSÉFALVAY András (SK)** / **CSONTÓ Lajos (H)** / **ESTERHÁZY Marcell (H)** / **GERHES Gábor (H)** / **GLUKLYA (Natalia PERSHINA-YAKIMANSKAYA, RUS)** / **HORVÁTH Tibor (H)** / **Sanja IVEKOVIĆ (HR)** / **C. T. JASPER (PL)** & **Joanna MALINOWSKA (PL/USA)** / **JUHÁSZ R. József (SK/H)** / **Nikita KADAN (UA)** / **Matej KAMINSKÝ (SK)** / **KEREZSI Nemere (H)** / **KIS VARSÓ** / **LITTLE WARSAW (GÁLIK András, HAVAS Bálint, (H)** / **KISSPÁL Szabolcs (H)** / **Tomasz KULKA (PL)** / **Alban MUJA (KOS)** / **Ciprian MUREȘAN (RO)** / **NEMES Csaba (H)** / **NÉMETH Ilona (SK/H)** / **NOSEK NAGYVÁRI László (H/USA)** / **OLÁH Mara (H)** / **Adrian PACI (AL/I)** / **Dan PERJOVSCHI (RO)** / **Martin PIAČEK (SK)** / **Michal MORAVČÍK (SK)** / **Karol RADZISZEWSKI (PL)** / **Mykola RIDNYI (UA)** / **Martina SLOVÁKOVÁ (SK)** / **SOCIÉTÉ RÉALISTE (GRÓF Ferenc, Jean-Baptiste NAUDY, H/FR)** / **Gökçe SÜVARI (TR)** / **SZOLNOKI József (H/D)** / **SZOMBATHY Bálint (H/SRB)** / **Mark THER (CZ)** / **Jaroslav VARGA (SK)**

SAJTÓKÉPEK

1.
2.
3.

1. **CSÉFALVAY András (SK)**, Pozsony
Compsognation, a nemzetállam egy dinoszaurusz szemével
2013
videó, 11'23"

2. **CAHEN, Daya (NL)**, Amszterdam
Nashi
2009
videó, 26'12"

3. **PACI, Adrian (AL/I)**, Milánó
Az ideiglenes állandóság központja
2007
videó, 5'29"
A Kaufmann Repetto, Milánó / New York jóvoltából

4. **JASPER, C. T. (PL)** és **MALINOWSKA, Joanna (USA/PL)**, Brooklyn
Halka 18°48'05"N 72°23'01"W
2015
többcsatornás videó, 82'
Zachęta – National Gallery of Art, Varsó

5. **GLUKLYA (PERSHINA-YAKIMANSKAYA, Natalia RUS)**
Szentpétervár, Amszterdam
Ruhák Vlagyimir Putyin meghamisított választása elleni tüntetésre
2011–2015
installáció (textil, kézírás, fa)
A művész és az amszterdami Akinci Galéria jóvoltából

6. **KULKA, Tomasz (PL)**, Wolbrom
Utcai harc
2011–2012
installáció (kerámia)
Propaganda, Varsó

7. **SOCIÉTÉ RÉALISTE (GRÓF Ferenc – NAUDY, Jean-Baptiste, H/FR)**
Budapest, Párizs | Párizs
ENSZ kamuflázs
2011–2013
120 darab a 193 zászlóból, 150×100 cm / db
A művészek, az acb Galéria és a párizsi Galerie Jérôme Poggi jóvoltából

8. **NOSEK NAGYVÁRI László (H/USA)**, Balatonszemes, New York
A Fehérlő Fia, Népi Szuperhős
2007–2015
videó, 10'

4.

5.
6.

7.

8.

Daya Cahen (NL) amszterdami születésű művész a Gerrit Rietveld Akadémián tanult fotózást. Fotókat, videókat és hanginstallációkat készít. Munkáinak fő témája a propaganda, a tömegtájékoztatási eszközök átnevelő és manipuláló hatása, az individuuum szerepe a tömegben. Művei számos kiállításon szerepeltek Hollandiában és külföldön, többek között a Holland Fotómúzeumban, a moszkvai Modern Művészeti Múzeumban, a tajvani Nemzetközi Szépművészeti Múzeumban és a bonni Kunstmuseumban. Ezen kívül számos nemzetközi filmfesztiválon vett részt. 2007-ben a Berlini Nemzetközi Filmfesztiválon rövidfilm kategóriában őt jelölték az Arany Medve-díjra. *Nashi* című 2009-es videója a Budapest Galériában látható.

Natalya Pershina-Yakimanskaya (művész nevén **Gluklya**, RUS) Leningrádban született, Szentpéterváron és Amszterdamban él és dolgozik. A Vera Muhina Képző- és Iparművészeti Akadémián végzett, majd csatlakozott Olga Jegorovához (Tsaplya), akivel megalapították a *Factory of Found Clothes* (*Talált Ruhák Üzeme*) csoportot. Installációkat és videókat készítenek, performanszokat adnak elő. Művészi koncepciójukhoz, melynek fókuszában a törekénység, a belső és külső világ, a privát és publikus szféra közötti feszültség áll – szövegeket és szociológiai kutatásokat használnak fel. 2002-ben megírták manifesztumukat, *The place of the artist is by the side of the weak* (A művész helye a gyengék oldalán van) címmel. A manifesztum rávilágít arra, hogyan változott meg a művészet szociális és politikai kontextusa, valamint megítélése Putyin Oroszországában. Gluklya projektjeiben gyakran használ ruhákat, amelyek segítségével a művészet világa és a hétköznapi élet között teremt kapcsolatot. Karaktereinek személyes történeteket ad, a belső világ és a politikai rendszer közötti konfliktust elemzi. A *Clothes for the demonstration against false election of Vladimir Putin* (Ruhák Vlagyimir Putyin meghamisított választása elleni tüntetésre, 2011–2015) című sorozata jelenleg az 56. Velencei Biennálén látható. 12 új darabot a kiállítás számára készített, s ezeket a Kiscelli Múzeum Templomterében mutatja be.

C. T. Jasper (PL) művei különböző médiumok határán mozognak, elsősorban videóval dolgozik, meglévő filmalkotásokba avatkozik be. **Joanna Malinowska** (USA/PL) szobrokat, videókat készít és performanszokat ad elő. Munkáit gyakran inspirálja a kulturális antropológia és a zene. Werner Herzog *Fitzcarraldo* című filmjének főszereplője nyomán a két művész elhatározta, hogy megismétlik a filmen látott eszelős tervet, és operát visznek a trópusokra. Annak érdekében, hogy leleplezzék és visszájára fordítsák a *Fitzcarraldo* kolonialista romantikáját, arra tettek kísérletet, hogy bizonyos történelmi és szociopolitikai realitásokat állítsanak egymással szembe egy adott opera adott helyszínén történő bemutatásával. A kiválasztott zenemű a lengyel nemzeti opera, Stanisław Moniuszko *Halkája* volt. Az előadásról készült videomunka ma is látható a Velencei Biennálén a Lengyel Pavilonban, s ezzel párhuzamosan most a Kiscelli Múzeum Oratóriuma számára alkalmazott változatában kerül a közönség elé.

Tomasz Kulka (PL) eredetileg festészetet tanult, de felhagyott a műfajjal, és kerámiával kezdett foglalkozni. Munkái miniatűr, realisztikus tárgyak. A figurák környezete – graffitis garázsajtók, lepukkant buszmegállók, elhagyott laktanyák – a városi dzsungelt jeleníti meg. A művész durva, a mainstream kultúrán kívül eső témákat választ: a városi hanyatlás problémája, a hajléktalanok élete, a fiatalok szubkultúrája, részek és verekedők csoportjai. *Utcai harc* című kerámiainstallációját a Budapest Galéria számára építi újjá.

Mykola Ridnyi (UA) ukrainai születésű művész. Tagja és kurátora volt a SOSka Csoportnak, amelyet 2005-ben, az ukrainai narancsos forradalom idején alapított Ridnyi, Ganna Kriventsova és Serhiy Popov. A 2005–2010 között működő SOSka lab az alapítók szándéka szerint önszerveződésre és barátságra épülő közösség volt, amely alternatívát kívánt nyújtani a művészekre kényszerített posztkommunista rendszerrel és annak kommunikációs stratégiáival szemben. A művészek marginalitásukból előnyt kovácsolva politikus projekteket hoztak létre, melyek a centrum és a periféria, a globális és a lokális kérdéseit feszegették, valamint a társadalmi egyenlőtlenségeket bírálták. Ridnyi művei helyspecifikus installációk, szobrok és rövidfilmek, amelyek személyes történeteken keresztül reflektálnak a társadalmi és a politikai valóságra, vagy tükrözik a média hatását tükrözik. Az 56. Velencei Biennálén is szereplő munkái a Budapest Galériában láthatók.

Adrian Paci (AL/I) albániai születésű művész. 1997-ben az erőszakos zavargások elől családjával Olaszországba menekült, ahol átmenetileg felhagyott a festészettel, szobrászattal, és filmeket készített. Első videói az emigrációban szerzett tapasztalatok, a személyes élmények, a sokk és az új helyhez való alkalmazkodás hatása alatt születtek. Munkáit mindennapi életének részletei, a hozzá közel álló emberek és történetek ihletik. A szülőföld elhagyásának kérdése, a vágyott jövő és az új valósággal való szembesülés közötti feszültség foglalkoztatja, amely minden emigráns életének közös tapasztalata. Mély együttérzéssel ábrázolja Albánia társadalmi és politikai valóságát az általa jó ismert emberek történeteinek keresztül. *Centro di Permanenza Temporanea* (Az ideiglenes állandóság központja) című munkája a Budapest Galériában látható.

PNP / Privát Nacionalizmus Projekt

A Privát Nacionalizmus Projekt a Pécsen működő Közelítés Művészeti Egyesület kezdeményezésére jött létre. A PNP egy nemzetközi művészeti és kulturális programsorozat, mely hat ország és nyolc intézmény bevonásával valósult meg. A felkért művészek és a 15 fős nemzetközi kurátorgárda elsősorban a közép-kelet európai régiót, illetve annak vonzáskörzetét képviseli. Az eddig megvalósult hat kiállítás alatt több mint 70 művész vett részt a projektben.

A projekt elsősorban a kiállításokra fókuszált, de további fontos elemei voltak az artist in residence programok, a múzeumpedagógiai foglalkozások és az egyéb kísérőrendezvények is. A nacionalizmusok természete eltérő az egyes országokban, ezért az egymást követő PNP kiállítások a helyi kontextust figyelembe véve reflektáltak a „privát nacionalizmus” jelenségére. Jóllehet a kiállítások magját a résztvevő országok releváns problémáira reflektáló művek adják ki, mindegyik kiállítóhely más-más vonatkozásokra helyezte a hangsúlyt, vagy kitekintett közvetlen környezetére, határövezetére. Az eltérő válogatások révén eltérő helyi problémák, konfliktusok, politikai feszültségek, kisebbségi kérdések és alrégiók kerültek a fókuszba.

A Privát Nacionalizmus Budapest a projekt záró kiállítása, amely a nemzetépítés imaginárius elemeire, azok működésére helyezi a hangsúlyt.

A kiállítást közönségbarát programok, múzeumpedagógiai foglalkozások, kerekasztal beszélgetések és filmvetítések kísérik.

Varga Rita projektvezető
Közelítés Művészeti Egyesület, Pécs

PNP / AAA

The Private Nationalism Project is an initiative of the Approach Art Association based in Pécs. The PNP is a series of international art and cultural programs. It has been realized as a collaborative effort among eight institutions from six countries. The invited artists and the 15-member international curatorial staff represent primarily the region of Central-East Europe and countries and cultures in the adjacent areas. More than 70 artists participated in the six exhibitions that have been held so far.

The project primarily focuses on exhibitions, but the artist in residence programs, the museum educational sessions and other accompanying programs are also important elements. Each PNP exhibition addressed the problems and concerns of “private nationalism” that were relevant in each of the countries involved, given that the national cases differ so widely. While the core of the exhibitions consisted of works that address the relevant problems faced in the participating countries, each of the exhibition spaces placed emphasis on varying elements of the “umbrella concept” of nationalism or reflected on the immediate context and surroundings. The varied nature of the selections allowed for shifts of focus to local problems, conflicts, political tensions, related minority questions, and sub-regions.

The closing exhibition of the project is Private Nationalism Budapest, which puts emphasis on the imaginary aspect of the nation building process and scrutinizes its mechanisms.

The exhibition is accompanied by audience-friendly programs, museum education sessions, panel discussions and film screenings.

Rita Varga project leader
Approach Art Association, Pécs, Hungary

A KIÁLLÍTÁSHOZ KAPCSOLÓDÓ PROGRAMOK

MŰVÉSZET MINT TÁRSADALOMKRITIKA

Csak a szél. Filmvetítés és kerekasztal-beszélgetés

2015. november 12. csütörtök, Budapest Galéria

17.30 Flieg auf Bence *Csak a szél* című filmjének vetítése

19–20 óráig kerekasztal-beszélgetés

A beszélgetés résztvevői: Bogdán Mária, Flieg auf Bence, Pócsik Andrea

Moderátor: Müllner András

Béke 12 szereplővel. Tervjáték és beszélgetés a trianoni békeszerződésről

2015. november 18. szerda, Kiscelli Múzeum – Fővárosi Képtár

17 órakor tárlatvezetés

18 órától a tranzit.hu *Béke 12 szereplővel* című projektfilmjének bemutatása,
majd kerekasztal-beszélgetés

A beszélgetés résztvevői: Ablonczy Balázs, György Péter, Hegyi Dóra, László Zsuzsa, Miroslav Michela (SK)

Moderátor: Róka Enikő

Visualizing the Nation. Post-Socialist ImagiNations. International conference in English

2015. november 27–28. péntek–szombat, 10–18 óráig

Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar, Kari Tanácsterem

1088, Budapest Múzeum körút 4./A

Művészaktivisták. Vizuális aktivizmus, aktuális kitekintések három művész munkáin és mozgalmakon keresztül.

Művészprezentációk és kerekasztal-beszélgetés

2015. december 3. csütörtök, 18 órától, Kiscelli Múzeum – Fővárosi Képtár

17 órától tárlatvezetés

A beszélgetés résztvevői: Csoszó Gabriella, Nikita Kadan (UA), Nemes Csaba, Tomáš Rafa (SK)

Moderátor: Nagy Gergely

MÚZEUMPEDAGÓGIA

Workshop pedagógusoknak

2015. november 6. péntek

Kiscelli Múzeum – Fővárosi Képtár és Budapest Galéria

Családi délelőtt

2015. november 8. vasárnap

Budapest Galéria

Családi délelőtt

2015. november 15. vasárnap

Kiscelli Múzeum – Fővárosi Képtár

Múzeumpedagógiai programokról további információ:

szabics.agnes@budapestgaleria.hu, +36 20 989 9360

www.fovarosikeptar.hu

